

Ks. Wojciech Danielski

IX SYMPOZJUM LITURGICZNO-PASTORALNE NA TEMAT „BŁOGOSŁAWIENSTWA”

W symposium, zorganizowanym przez Katedrę Liturgii KUL, tradycyjnie w Krościenku n/Dunajcem w dniach 13—14 czerwca 1977, wzięło udział 44 księży reprezentujących 16 diecezji. Zaproszonych było 98 księży ze wszystkich diecezji (20 nieobecnych prosiło listownie o dalsze zapraszanie) za wiedzą i zgodą Komisji Episkopatu do spraw Liturgii. Dał temu wyraz jej Przewodniczący, Ks. Biskup dr Stanisław Jakiel w liście do sekretarza symposium z 20 V 1977 r., uznając kontakt z przedstawicielami diecezjalnych komisji liturgicznych za bardzo pożyteczny, a materiał tego symposium jako niewątpliwą pomoc dla Komisji Episkopatu, w której nad błogosławieństwami pracują: O. dr F. Małaczyński i Ks. dr St. Czerwik.

Podczas symposium wygłoszono następujące referaty:

1. Wprowadzenie: „Consecratio mundi” przez Wcielenie Słowa Bożego
— Ks. doc. dr Wacław Schenk, kierownik Katedry Liturgiki KUL;
2. Znaki liturgii jako środki komunikacji międzysobowej:
  - A. Antropologia znaku (Znak błogosławiący i jego negacja)
— Red. dr Stanisław Grygiel, „Znak”;
  - B. Teologia znaku (Niektóre problemy teologiczne znaku liturgicznego)
— Ks. dr Jerzy Grześkowiak, KUL;
3. Przemiany pojęcia: od błogosławieństwa Boga do błogosławienia rzeczy (Zmiana pojęć w liturgii błogosławieństw)
— Ks. dr Marian Pisarszak MIC, Skórzec k/Siedlec;
4. Zasady odnowy błogosławieństw
— Ks. dr Bogusław Nadolski TChr, Poznań;
5. Błogosławieństwa w Mszałe Rzymskim (popiół, palmy, oleje, woda, gromnice) — czy wzorzec?
— Ks. proboszcz Stanisław Hartlieb, Konarzewo k/Poznaniam;
6. Prace nad odnową rytuału błogosławieństw w Polsce
— O. dr Franciszek Małaczyński OSB, Tyniec;
7. Błogosławieństwa okolicznościowe
— Ks. doc. Wacław Schenk, KUL.

Niestety, zabrakło referatów na temat stanu odnowy Rytuału Rzymskiego oraz błogosławieństw w liturgii domowej. Zamiast tego, po ostatnim referacie uczestnicy pracowali w 5 zespołach nad propozycjami błogosławieństw na wybrane tematy.

I sesja rozpoczęła się w poniedziałek, 13 VI o godz. 16. Przewodniczył dyskusji Ks. dr Bogusław Nadolski. Protokółował Ks. mgr Stanisław Hołodek.

Referat wprowadzający na temat „Consecratio mundi” wygłosił Ks. doc. W. Schenk, kierownik Katedry Liturgiki KUL. Bezpośrednio po nim wygłosili swoje dwa referaty: P. red. dr St. Grygiel (Antropologia znaku) i Ks. dr J. Grześkowiak, adiunkt KUL (Teologia znaku).

Dyskusja, w której głos zabrało 5 księży, ograniczyła się do pytań o kilka pojęć zawartych w referacie red. St. Grygiela.

Dyskusja kontynuowana w godzinach wieczornych, najpierw poświęcona była następnemu, X symposium w 1978 r.: z proponowanych terminów wybrano 12—13 czerwca, z tematów — niedzielę jako Dzień Pański (inne — to kalendarz świętych, Triduum Paschalne i kształtowanie zgromadzenia liturgicznego). Następnie uzgodniono, że redakcję „Biuletynu odnowy liturgii” w „Collectanea Theologica” prowadzonego dotąd przez Ks. dr hab. Fr. Blachnickiego — przejmie Ks. dr Bogusław Nadolski, korzy-

stając z pomocy zwłaszcza Ks. St. Hartlieba, Ks. J. Grześkowiaka, Ks. Cz. Krakowiaka i Ks. J. Decyka. W końcu utworzono zespoły dla prób układania błogosławieństw w drugim dniu sympozjum, ich tematykę i przewodniczących: dla błogosławieństw w roku liturgicznym — zespół gromadzić się miał wokół O. dr F. Małaczyńskiego, dla błogosławieństw domu przy koleżdzie — pod przew. Ks. doc. W. Schenka, błogosławieństw pokarmów — Ks. dr M. Pisarzaka, dzieci — Ks. prob. St. Hartlieba, ostatni — pojazdów — Ks. dr B. Nadolskiego.

Drugi dzień Sympozjum, wtorek, 14 VI, rozpoczął się od Mszy św. koncelebrowanej, której przewodniczył i homilię wygłosił O. Prof. Fr. Małaczyński (na temat Jedyne go Kapłana, Chrystusa i kapłanów, którzy zawsze są znakiem sprzeciwu, ale też znakiem powstawania dla ludzi).

Sesji II tj. przedpołudniowej przewodniczył Ks. dr Józef Sroka z Przemysła. Referaty wygłosili: Ks. dr Marian Pisarzak (Zmiana pojęć w liturgii błogosławieństw), a po dyskusji i przerwie Ks. dr Bogusław Nadolski (Zasady odnowy błogosławieństw) i Ks. prob. Stanisław Hartlieb (Błogosławieństwa w Msza le Rzymskim i obrzędach sakramentów jako wzorce); po tych referatach znów nastąpiła dyskusja, którą protokółował Ks. mgr Kazimierz Matwiejuk.

Sesji III, popołudniowej, przewodniczył ks. dr Wiesław Wilk (Sandomierz), protokółował ją ks. mgr Jan Decyk (Plock). Wprowadzając, ks. Wilk powołał się na papieża zwracając uwagę na konieczność uwzględniania pobożności ludowej w odnowionej liturgii, i postępowania z wielką ostrożnością, zgodnie z doświadczeniem historii i współczesnymi warunkami kultury — i samymi dokumentami Kościoła.

Następnie o. dr Franciszek Małaczyński OSB wygłosił referat na temat: Prace nad odnową rytuału błogosławieństw w Polsce — a ks. doc. Wacław Schenk — na temat błogosławieństw okolicznościowych. Po pierwszym referacie, w wyniku pytania ks. Z. Wita, o stan przygotowań do wprowadzenia w życie nowego Mszału i Brewiarza — i propozycje długofalowego przygotowania kapłanów i wiernych — o. Fr. Małaczyński poinformował o zatwierdzeniu przekładu sakramentu Pojednania i pracach nad przekładem sakramentu chorych (we Francji w przekładach liturgicznych pracuje 400 osób, zespół koordynujący liczy 25 osób, w Polsce pracują podkomisje w oparciu o diecezjalne komisje liturgiczne). W odpowiedzi na informację, że mszał w języku polskim został już wydany we Francji i zatwierdzony przez bpa Wł. Rubina — referent wskazał na konieczność pracy gruntownej, choćby dlatego, że II wydanie wzorcowe Mszału, w 1975 r., liczy ok. 300 poprawek w stosunku do pierwszego, a także w związku z dyskusją na Zachodzie nad nowym zbiorem kolekt niedzielnych. Dlatego polski zespół tłumaczy Mszału zaplanował pracę na 10 lat, a tekst ma być oficjalnie używany najpierw w kilku miejscach dla weryfikacji przekładu: już tak korzysta z tekstów nowych Tyniec. Trzeba się liczyć także z długim cyklem wydawniczym w Polsce.

W uzupełnieniu do referatu ks. doc. W. Schenka, wyjaśniono sens błogosławienia ziół w oktawie Bożego Ciała: mają one znaczenie lecznicze (o. Fr. Małaczyński), ale także zażegnanie pożaru, na co wskazywałyby rochodnik, porastający także dachy, a używany w tym błogosławieństwie na Śląsku wyłącznie: w innych częściach Polski jest 8 wianków z różnych ziół (ks. W. Schenk). Na zakończenie ks. dr Wilk określił referat jako niezbędne dopełnienie praktyczne całości referatów sympozjum. Referent zwrócił się z prośbą do duszpasterzy o wykazy błogosławieństw praktykowanych aktualnie — z zaznaczeniem popularności tj. frekwencji — w różnych diecezjach Polski.

Ostatnim punktem programu sympozjum była po raz pierwszy praca przez około godzinę w zespołach. Oto rezultat pracy na podstawie danych przekazanych sekretarzowi sympozjum.

I. Błogosławieństwa w roku liturgicznym (zespół: o. Fr. Małaczyński, ks. Z. Zalewski, ks. J. Dyllus, ks. R. Dyllus). W stosunku do zredagowanych w „Służbie Bożej w archidiecezji warszawskiej” zaproponowano jedynie listę potrzebnych błogosławieństw.

II. Błogosławieństwa domów i mieszkań (zespół: ks. W. Schenk, ks. S. Sawecki, ks. T. Kowalczyk, ks. St. Wrocławski, ks. Wł. Głowa, o. Z. Jabłoński, ks. Z. Wit, ks. Z. Gorczewski, ks. B. Papiernik, o. W. Tarka, ks. E. Kłopotek i ks. K. Matwiejuk). 1° Przyjęto obszerną informację z diecezji lubelskiej o „błogosławieństwie rodziny z okazji wizyty duszpasterskiej”.

2° Odrębnie rozważano błogosławieństwo domu nowozbudowanego. Wskazano na dążenie wielu do nowego domu i konieczność uczenia postawy dziękczynienia za nowy dom wraz z pamięcią o bezdomnych — i o takim świadectwie życia, by zasłużyć na przyjęcie do domu Ojca.

III. Błogosławieństwa pojazdów (zespół: ks. B. Nadolski, ks. T. Bojański, ks. W. Wilk, ks. M. Mikołajczyk, ks. J. Decyk).

Rozróznilo 2 formy: podczas Mszy św. po homilii, przy czym Msza powinna być połowa — oraz poza Mszą św. Miejscem mogłoby być sanktuarium, albo po poświęceniu zalecić by należało pielgrzymkę poświęconym wozem do sanktuarium. Sygnalizowano konieczność formularza mszalnego, specjalnego komentarza i homilii oraz tekstów modlitwy poświęcenia i modlitwy powszechnej.

IV. Błogosławieństwa pokarmów (zespół: ks. St. Człapa, ks. M. Pisarczyk, ks. S. Koperak, ks. Z. Urban). Dokonano zestawienia wszystkich okoliczności takich błogosławieństw, a następnie wszystkich znanych formuł „benedictio mensae” tj. modlitw przed posiłkiem.

V. Błogosławieństwa dzieci (zespół: ks. St. Hartlieb, ks. J. Zawitkowski — „Tymoteusz”). Zestawiono możliwości błogosławienia dzieci przez 1° rodziców, 2° katechetę, 3° chrzestnych, 4° kapłana.

Szczególna szansa pracy w zespołach dała pewne doświadczenie i pewien rezultat. Nierównomierność tematów nie była powodem różnorodnego do nich podejścia: od sporządzenia listy błogosławieństw używanych oficjalnie (I: bóg. w roku liturgicznym) lub nieoficjalnie (IV: bóg. pokarmów) czy listy propozycji daleko idących (V: bóg. dzieci) — po szkicowanie treści błogosławieństw (II: bóg. nowego domu, III: bóg. pojazdu). Najwięcej uczestników zgromadził temat II — „kolędowy” (10), następnie III: pojazdy, (5), I: rok liturgiczny, i IV: pokarmy (po 4-ech), najmniej V: dzieci. Przepuszczalne najcenniejsze będą dla redakcji w Komisji Episkopatu do spraw Liturgii — szkice dotyczące pojazdów i nowego domu, ale najbardziej będzie się oczekiwać doświadczeń z diecezji lubelskiej dotyczących błogosławienia rodzin w mieszkaniach, oraz szczególnie kompetentnej oceny modlitw przy stole podjętej przez ks. dr M. Pisarczaka — specjalistę od „Święconego”, ks. dr St. Człapę i ks. dr S. Koperka. Pomysł błogosławienia dzieci, wychodzący szeroko poza założony temat, wymaga dalszego dopracowywania także pod względem rytu i tekstów, (np. jak to formułować językiem zrozumiałym dla dziecka bez ogólnych stereotypów). Błogosławieństwa pojazdów wymagają zestawienia formuł używanych nieoficjalnie w różnych miejscach (publikowane np. w „Wiadomościach Archid. Warsz.” w 1977 teksty z Podkowy Leśnej). Błogosławieństwa w roku liturgicznym — wymagają szczegółowego rozpoznania praktyki w całej Polsce przez ankietę w parafiach np. przez kilka lat liczba uczestników błogosławieństw na św. Szczepana, św. Jana, św. Błażeja i św. Agatę; czy niektórych z tych błogosławieństw nie podtrzymują duszpasterze sztucznie, gdy wierni nie widzą już ich pierwotnej treści?

Praca nad błogosławieństwami, jak wykazała ta godzina, potrzebuje rozeznania zespołowego i koncepcji zespołowo tworzonej, a w końcu wielu jeszcze doświadczeń z formułami nowymi.